

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓

๑. ท้าวสักกะตรัสว่า แม้เราจักไม่อาจห้ามพระราชานั้น แต่จักบอกอุบายแก่ท่าน แล้วทรงบอกอุบายว่า ไปเถิด ท่าน เมื่อพระราชามองเห็นอยู่นั้นแล ท่านจงนุ่งผ้าแดงแสดงอาการ (ดูจ) ออกไปจากต้นไม้ของตน เมื่อเป็นเช่นนั้น พระราชาทรงดำริว่า เทวดาของเรากำลังไป เราจักให้เทวดากลับ (ให้) ได้ ดังนี้แล้วจักอ้อนวอนท่านด้วยประการต่างๆ เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านพึงกล่าวกะพระราชานั้นว่า ท่านบนต่อเราไว้ว่า จักนำพระราชา ๑๐๑ กับพระอัครมเหล่าทั้งหลายมาทำพิธีกรรมด้วยโลหิตในลำพระศอกของพระราชาเหล่านั้น ดังนี้แล้วทรงทึ่งพระเทวีของพระเจ้าอุคคเสนไว้แล้วเสด็จมา ข้าพเจ้าจักไม่ยอมรับพิธีกรรมของคนผู้มักพูดเท็จเช่นท่าน นัยว่า เมื่อกล่าวอย่างนี้ พระราชาจักให้นำพระเทวีนั้นมา พระนางจักแสดงธรรมแก่พระราชา ให้ชีวิตทานแก่คนประมาณเท่านี้ ฯ ท้าวสักกะบอกอุบายนี้แก่เทวดาด้วยเหตุนี้ ฯ เทวดาได้กระทำตามนั้น ฯ แม้พระราชา รับสั่งให้นำพระเทวีนั้นมาแล้ว ฯ พระนางมาถวายบังคมพระราชาของตนเท่านั้นแม้ประทับนั่งท้ายสุดพระราชาเหล่านั้น ฯ พระราชาทักท้วงต่อพระเทวีนั้นว่า เมื่อเราดำรงอยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่กว่าทุกพระองค์ นางยัง (กลับมา) ไหว้สามีของตนซึ่งเป็นผู้น้อยกว่าทุกพระองค์ ฯ ลำดับนั้นพระเทวีจึงทูลกะพระราชานั้นว่า เรื่องอะไรของหม่อมฉันต้องเกี่ยวข้องในพระองค์เล่า ก็พระราชาพระองค์นี้ เป็นสามีผู้ให้ความเป็นใหญ่แก่หม่อมฉัน หม่อมฉันไม่ไหว้พระราชาราชพระองค์นี้แล้ว จักไหว้พระองค์เพราะเหตุไร ฯ เมื่อประชาชนกำลังมองดูอยู่นั้นแล รุกขเทวดากล่าวว่า ถูกต้อง พระนาง ถูกต้อง พระนาง แล้วบูชาพระนางด้วยดอกไม้กำมือหนึ่ง ฯ

๒. ฝ่ายพระราชฯ ตรัสอีกว่า ถ้าเธอไม่ไหวเรา เพราะเหตุไร จึงไม่ไหวเทวดา ผู้มากอานุภาพอย่างนี้ ผู้ให้สิทธิ์คือความเป็นพระราชฯ แก่เราเล่า ฯ พระเทวี. ข้าแต่มหाराชเจ้า พระราชฯ ทั้งหลาย อันพระองค์ทรงตั้งอยู่ในบุญของพระองค์จึงจับได้ มิใช่เทวดาจับถวาย ฯ เทวดากล่าวกะพระนางแม่อีกว่า ถูกต้อง พระนาง ถูกต้อง พระนาง แล้วบุชฯ เหมือนอย่างเดิม ฯ พระนางทูลพระราชฯ อีกว่า พระองค์ตรัสว่า พระราชฯ ทั้งหลายประมาณเท่านี้ เทวดาจับให้เรา บัดนี้ต้นไม้ (ซึ่งอยู่) ด้านซ้ายเบื้องบนเทวดาของพระองค์ ถูกไฟไหม้ เพราะเหตุไร เทวดานั้น จึงไม่สามารถดับไฟนั้นได้ ถ้าเทวดามีอานุภาพมากอย่างนั้น ฯ เทวดากล่าวกะพระเทวีแม่อีกว่า ถูกต้อง พระเทวี ถูกต้อง พระเทวี แล้วบุชฯ เหมือนอย่างนั้น ฯ พระเทวี ยืนตรัสอยู่ ทั้งกันแสง ทั้งทรงพระสรวล ฯ ลำดับนั้นพระราชฯ ตรัสกะพระนางว่า เธอเป็นบ้าหรือ ฯ พระเทวี. ขอเดชะ เพราะเหตุไรพระองค์จึงตรัสอย่างนั้น หญิงทั้งหลายผู้เช่นกับหม่อมฉัน มิใช่เป็นผู้เป็นบ้า ฯ พระราชฯ. เมื่อเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุไร เธอจึงร้องให้พลางหัวเราะพลาง ฯ พระเทวีทูลว่า ขอจงทรงสดับเถิด มหาราชเจ้า ด้วยในอดีตกาล หม่อมฉันเป็นธิดาในตระกูล เมื่ออยู่ในตระกูลสามีเป็นแขกผู้เป็นสหายของสามีมาแล้วใครจะหุงข้าวเพื่อแขกนั้น จึงให้กหาปณะแก่นางทาสี ด้วยสั่งว่า จงไปซื้อเนื้อมา เมื่อนางทาสีไม่ได้เนื้อมาบอกว่า เนื้อไม่มี จึงตัดศีรษะแม่แพะตัวนอนอยู่ด้านหลังเรือน จัดแจงภัตเสร็จ หม่อมฉันนั้น ตัดศีรษะแม่แพะตัวเดียว (ถูกไฟ) ไหม้ในนรก ด้วยเศษผลแห่งกรรม จึงได้ถูก (ถึง) ตัดศีรษะด้วยการนับชนแพะพระองค์สำเร็จโทษคนจำนวนเท่านี้ เมื่อไร จึงจักพ้นทุกข์ได้ หม่อมฉันรำลึกถึงทุกข์อันใหญ่หลวงของพระองค์ขณะนี้จึงร้องให้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. สกโก อหंपิ ตं ปฏิพาหิตुं न सकुचिसुसामि उपायं पन ते वक्षामि
वत्वा उपायं आजिगुचि कज्ज त्वं रण्णो पसुसुत्तसुसुवा निवासेत्वा उत्ताने रुग्गुत्तो
निग्गुमित्त्वा कमणाकारं तसुसेहि ओถ तं राखा เทवता मे कज्जति निवत्ताเปसुसामि
นนति नानप्पกาเรน ยาजिसुत्ति ओถ नं वเทयยาสิ त्वं ऐกस्तराखाโน สทุธิ อकुคมहे-
สีहि อาเนตฺวา เตสं คลโลหิตेन พลี กริสसामิตี มย्हं อายาจิตฺวา อुकฺคเสนสุส
रण्णो เทวี โओहाय आकत्तो नाहं तातिसुसुส मुसวาทिसुส พลี सम्पग्गिज्जिससामิตี ऐवं
กิริ วุตฺเต राखा तं आनापेसुत्ति सा रण्णो ञ्जम्मे तेเสत्वा ऐत्तत्तगुत्त ชนसुส
ชีวิตานं तसुสत्तिตี. อิมिणा การणेन สกโก เทवताय อิมं उपायं आजिगुचि. เทवता
ตथा อกาสิ. राखापि तं आनापेसि. सा आकनुत्वा เตसं राखुं प्रियनुत्ते निसिनुम्पि
उत्ताने राखानमेव वनुत्ति. राखा मयि सप्पुप्पेसुग्गुगे जिते सप्पुप्पणिग्गुจं उत्ताने सामिगं
वनुत्तिตี तसुसा गुग्गुम्हि. ओถ नं सा आह किं मय्हं तयि ปฏิपुत्तं ओयं पन मे सामिโก
इत्तसुरियसुस ताता अिमं ओवनुत्तित्वा गसुमा तं वनुत्तिससामिती. रुग्गुत्तेवता पसुसुत्तसुसु
त्तसुส चनसुस ऐवं गगुत्ते ऐवं गगुत्तेตี वत्वा तं पुप्पुप्पुग्गुจिणा पुप्पेसि.

๒. ปุณราชา อาห สเจ มํ น วนฺทลฺลิตฺติ มยํ ราชฺชสิริทายิกํ เอวํ มหानุภาวํ
 เทวตํ กสฺมา น วนฺทลฺลิตฺติ. มหาราช ตยา อตฺตโน ปุณฺณเว จตฺวา ราชานํ คหิตา น
 เทวตาย คเหตุวา ทินฺนาติ. ปุณฺณปี ตํ เทวตา เอวํ ภาทเท เอวํ ภาทเทติ วตฺวา ตเถว
 ปุชฺเชสิ. ปุณฺณ สา ราชานํ อาห ตวํ เทวตาย เม เอตฺตกา ราชานํ คเหตุวา ทินฺนาติ
 วเทสิ อิทานิ เต เทวตาย อูปริ วามปสฺเส รุกฺโข อคฺคินา ททฺโธ สา ตํ อคฺคิ
 นิพฺพาเปตฺตุ กสฺมา นาสกฺขิ ยทิ เอวํ มหानุภาวติ. ปุณฺณปี ตํ เทวตา เอวํ ภาทเท
 เอวํ ภาทเทติ วตฺวา ตเถว ปุชฺเชสิ. สา กถยมาณา จิตา โรหิ เจว หลิ จ. อถ นํ ราช
 กิ อุมมตฺตีกาสีติ อาห. กสฺมา เทว เอวํ วเทสิ น มาทิสฺสีย อุมมตฺตีกา โหนฺตีติ.
 อถ กิการณา โรหิ เจว หลิ จาติ. สฺสณาทิจ มหาราช อหฺนฺนํ อตีเต กุลธิตา หุตฺวา
 ปตฺติกุเล วสนฺตี สามีกสฺส สหายกํ ปาหุณํ อาคตํ ทิสฺวา ตสฺส ภาตตํ ปจฺจิตฺตกา
 มํลํ อหฺรติ ทาลิยา กหาปณํ ทตฺวา ตาย มํลํ อลภิตฺวา อาคตาย นตฺถิ มํลนฺติ
 วุตฺเต เคหสฺส ปจฺฉิมภาเค สยิตาย เอพิกาย ลีลํ ฉินฺทิตฺวา ภาตตํ สมฺปาเทสิ สาหํ
 เอกิสฺสา เอพิกาย ลีลํ ฉินฺทิตฺวา นิรये ปจฺจิตฺวา ปกฺกาวเสเสน ตสฺสา โลมคณฺนาย
 ลีลจฺเจทํ ปาปฺถนํ ตวํ เอตฺตกํ ชนํ วชิตฺวา กทา ทุกฺขา มุจฺจิสฺสตีติ เอวํ มหนฺตํ ตว
 ทุกฺขํ อนุสฺสรนฺตี โรหามิตี คาถมาห (ธมฺมปทฏฺฐกถาย ตติโย ภาโค หน้า ๑๑๒ - ๑๑๓)